

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. De triplici Orationis infusæ gradu, nempe purgativa, quæ
incipientibus; illuminativa, quæ proficientibus; unitiva, quæ perfectis
adaptari solet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

In die singulos in conspectu sponsi pulchrior apparet, horum monitionis pretiosus ornatus comparari potest actibus orationis, à virtute religio-
nis morali infusa pro manantibus, quibus quel-
libet sacerdotum anima ornata, potest quotidie DEO
sacrificium laudi, honoris, ac gratiarum actionis
offere, iuxta illud Pauli: *Semper gaudete sine in-
termisso orate.*

Alius tamen ornatus est longè nobilior in arca
sponsi inclusus, cuius quidem possessionem vel u-
lam liberum, licet non in principio sponfationis,
aliquando tamen, experta majori sponsorum fidelitate
ac mentis puritate, indulgere sponsas solet. Ille
ornatus meritò comparari potest Orationis infusa
sive à Spiritu sancti donis promanante, cuius ex-
ercitium & usus liber licet in principio iustifica-
tionis (etiam si dona tunc omnibus conferantur)
non omnibus plenius pernitatur; temporis ta-
men progressu, laborantibus, ac orationis & mor-
tificationis studio incombenibus, à DEO habi-
tualiter ac ferè libè & plenè concedi solet.

Tertius demum ornatus (ad huc aliis duobus
priorior) semper in sponsi arca maneret inclusus,
de quo loquitur Job cap. 36. dicent: *In manib[us] ab-
scindit lucem, & praecepit ei ut rursum adveniat, &c.*
Hic tant operatus gloriarum, que grata data
nuncupatur, quae quidem animam in hoc gene-
re Orationis infusa (de quo in praesenti loqui-
mus) summopere ornante, camque ad divinitatis
theosis sublevare tenet. Ad hunc igitur or-
natum nullus patet aditus, nisi ex mera sponsi li-
beralitate arca referetur, & latenter in illa mo-
nitionis usus, sponsa transenter ac per modum
actus tantum, permittatur. Videnda sunt alia, q[uo]d
lib. 1. de contemplatione cap. 5. differuntur, & que
superius, ita videntur inter Deum, & virtutes disci-
men, adduximus.

CAPUT V.

*De tripli Orationis infusa gradu, tempe-
purgativa, que incipientibus; illuminati-
va, que proficiens; unitiva, que perfectis adaptari
solet.*

COMMUNIS est Patrum sententia, in Charitate,
in qua Christiana perfectio posita est, tres
gradus seu statu distinguiscentur, proficien-
tium, & perfectorum. In primo statu, quasi tyro-
num agmen; in secundo, proficients, quasi tyro-
cinius prætergressi in territo perfecti, quasi ve-
rani milites recensentur. Tria haec agmina, qui-
bus constat terribilis Ecclesiæ aries, merito etiam
Orationi mentali & infusa applicantur. Incipi-
entes viam purgativam super naturalem, proficien-
tes illuminativam, perfecti unitivam ingrediuntur,
habentque singulæ viae five status sua peculiariæ
exercitiae, quæ unumquemque à reliquo a
pertè sejungant.

In quo consistat via purgativa supernaturalis?
In quo consistat via purgativa supernaturalis?

Incipientes enim Oratione in eo potissimum
verfatur, ut à peccato doceat recedere, & passio-
nibus quæ illi oblectantur, validè repugnat. Qua-
re non immixtò corum institutum, via purgati-
va vocatur; quoniam ad peccatorum purgatio-
nem, & affectuum ordinationem destinatur.
Unde via purgativa supernaturalis & infusa in eo
consistit, ut incipientes peculiari Spiritus sancti
illustratione & motione purgantur à vitiis, ani-
mæque affectiones seu passiones reformati, ita
ut animæ caro promptè deserviat, rationique

sensibilitas pareat, atque divinis mandatis volun-
tas obediat. Hoc autem aliud prorsus non arbit-
ror, nisi ad originalis rectitudinem justitiae ante-
mam reformatæ a que reducere.

Proficiens vero studium ad viam illuminati-
vam spectat. Via autem illuminativa in hoc
consilit, ut postquam anima à vitiis fuerit emun-
data, à passionum immoderantia reformata, à
peccatorum reliquis, quæ sunt pronitas & incli-
natione ad peccandum, defracta, factaque capax il-
lustrationis supernæ, fulgore contemplationis di-
vinus infundatur, ac ad æternorum & divinorum
speculationem sublevetur: in hoc enim statu
menu nostræ summae lucis splendor infulget at-
que irradia, ut divina sapientia particeps effecta,
ea que fidei sunt, medio intellectus dono, sincere
intendat, subtiliter penetreret, profundè concipiatur,
ac demum ea que fidem corroborant, articulo-
rum quoque ipsius rationes nexum ac ordinem
ac contemplationem seruat. Etenim hoc via illuminati-
va p. opium studium, seu occupatio mentis, (ut recte Dionyssius Carthusianus de Fonte lu-
cis, art. 8. scribit) circa contemplanda subimita
DEI, ut rarus inferius in Tractatu via illuminati-
va, sive libro tertio dicitur.

Perfectorum autem opus ad viam unitivam In quo
sive perfectionem spectat. Perfecti quidem di-
cuntur, non qui amplius in spiritu perfici ne-
queant, (hoc enim viatoribus respondat,) sed qui
virtutibus moralibus & infusis in optimo gradu
comparatis, magnâ felicitate puritate mentis ade-
pti, meritò ad oris osculum ab sponsoribus admittuntur.
Via autem unitiva, (ut idem Carthusianus de
Fonte lucis, cap. 12. adnotavit) est studium, occu-
patio, seu actio. In hoc gradu in amorem trans-
formatur agnitus ipsaque Sapientia domini intuitio
sive contemplatio in charitatis affectum revolvitur,
atque à semetipsa mens contemplativa defi-
ciens, ac à sensu abstracta, ab intellectu suspensa,
in amore liquefit & moritur.

Horum vero trium statuum primus (ut dixi-
mos) purgat, secundus illuminat, tertius perficit;
qui quidem sunt tres actus Hierarchie, & Angelicæ Hierarchie familiares. Tres quippe, (ut Dionyssius ait) sunt actiones Hierarchicæ, purgare, il-
luminare, & perficere. Et haec quidem in celesti
primò Hierarchia; hinc vero per imitationem in
Ecclesiæ ita quoque Hierarchia reperiuntur; ve-
rum tam diversimodo valde: siquidem in celesti
stibus illis Ordinibus non est purgatio ab im-
munditia aut culpa, sed, ut Dionyssius doceat, ab
habitudo dissimilitudinis, minorationeque luminis.
Itaque prædicta via triformali ad Angelicarum
assimilationem operationum attollimur, & ad
ipsarum via huic possibiliter conformitatem
proficiemus atque levavimus. Omne quidem
mentem supernam DEUS sublimis & benedi-
ctus purgat, illuminat, & perficit, seu unit; non tan-
tem purga (ut jam falsus sum) à culpa, neque il-
luminat ad fidem & spem, nec unit ad charitatem
suppirantem, sed ferventem atque complecam;
mens vero viatris proportionaliter purgatur à
culpa, illuminatur in fide, & perficitur in dile-
ctione attendente.

Sanctus Bonaventura 5. part. Brevilog. cap. 10. Tres in
assignat tres operationes, quas charitas & gratia hac via
in anima iuxta hanc tripliçem viam exercet. Præ- gratia o-
mnia nuncupat virtutis vigorem: secundam, ve- peratio-
ritatis splendorem: tertiam, charitatis ardorem. nes exer-
Prima operatio sive affectus est Virtutis vigor & cetera,
energia, propteræ quod mediante vigore gratiae,
anima purgatur & emundatur à luis peccatis;

quod ad viam purgativam pertinet : & quia ad hoc opus est dexterā Excelē, voca hanc operationem virtutis vigorem. Vt ita splendor sive contemplatio, via illuminativa attribuitur; quia, mediante peccatorum mortificatione, magnam lucem ad divinorum cognitionem anima fibi conciliat. Ardor denique charitatis ad viam univitatem spectat, in qua via transformativi amoris, anima in DEUM transformatur.

Purgativa est, purgare ac perficere sensus illuminativa, rationem ; uni-ivæ, spiritum seu mentem, qua est superior animæ pars. Primum enim à DEO purgatur ipse sensus & pars inferior, qua sunt instinctus & porticus ipsius animæ; inde ratio, qua est mūrisiple & civitas, postremò intellectus & voluntas, qua se habet tamquam Praes & R-ina, dominica totius hominis. Hoc quoque pacto DEUS dominium adipisciatur totius hominis ejusque regni, elecidans & tergens tres haec partes, qua per iniquitatem fuerant inquietate. Ultimò iracibilis & concupisibilis etiam defecatur per contemplationem omnipotentie & justitiae DEI quem offendit, & per studium humiliactionis propriæ, & contritionis de peccatis in eam commissis. Ceterum, potentia rationalis prius & luce plenior evadit considerando sapientiam divinam; voluntas vero, diligendo ejus bonitatem : sicut purgativa correspondet omnipotenti, illuminativa sapientia, unitiva bonitatis divina.

Monera
cujuſiſ-
bet via.

Purgativa manus est, per lacrymas & contritionem eliminare peccatum; itaque corpus ejus est purus animæ & integrus: illuminativa, veritas & cognitio DEI unita autem, amor, Purgativa appropriata DEO Pati, cui etiam solet attribui potestas & justitia: illuminativa, DEO Filio, tum quia est Sapientia Patris, tum quia via haec in imitatione Christi praefectum stabilitur est: unitiva Spiritu sancto, cujus proprius effectus est, ardor & charitatis incendium. In purgativa cognoscit homo seipsum; in illuminativa, DEUM; in unitiva studet unionem & transformationem in ipsum. Universa Orationis exercita ad haec tria puncta referuntur secundum D. Bonaventuram de Parte bono: quid sit DEUS, quid homo, & qualiter haec duo sint copulanda. Id est, quid est DEUS, & quid sum ego, & quomodo unum quid efficiemur per amorem. Ubipauculis velulis Sanctus hic complexus est omnem viam spiritualis substantiam.

Ubi adverte, quid est si tres haec vias penes tria distinguamus officia & exercitia, puritatis felicitate, lucis & amoris: non id tam eo sensu capendum esse, quam in singulis viis singula aliarum exercitia & actus non exerceantur. Manifestum quippe est, in purgativa non modo vigore dolorem & expurgationem peccatorum, sed etiam notitiam veritatum, & DEI amorem: in illuminativa similius non solum lumen, sed & purgationem ac divinum amorem: at in unitiva cumulatus multò haec reperiari arque perfectius. Idecō tamen unicuique statu suoru destinamus specialiter exercitium, ut compertum sit, illud esse ipsi magis essentiale, congruentius, ac magis proprium, quodque plerumque subire eum oportet, qui illum statu tenet: quocircā in singulis viis & statibus singula reliquarum exercitium includuntur. Enim verò in unaquaque reperi est purgationem, lacem, amorem; & quantò excellenter via est, tan̄o excellens fuit isti actus. Verum norandum, quod in qualibet via ceterarum exercitiorum ordinati debeat conformiter ad specialem ipsius scopum sive exercitium: ut verbi

gratia, in purgativa, lux & amor ad purgationem; in illuminativa, amor & purgatio ad lucem, & virtutem exercitum: in unitiva, puritas & lux ad amorem, sicut in singulis statibus datur principium, medium & finis: id est, gradus majoris minoris perfectionis, ut clarus patet, cum de cuiusque via exercitiis differemus.

C A P V T VI.

*De subiecto, fine, materia sive obiecto
Orationis infuse.*

C A U S A M Orationis infuse agentem, ipsum esse Spiritum sanctum latè declaravimus; restat jam, ut subiectum, finem, ac Orationis infuse objectum tradendum aggrediamur. Cum Orationis infusa & supernaturalis sit auctoritatis elevatio mentis in DEUM, ei debitorum cultum & reverentiam exhibendo, vel ejus bonitatem & maiestatem intuendo ac contemplando; consequenter, ut Oratione in intellectu tamquam in connaturali centro resideat. Unde quacumque acceptio ne Oratione sumatur, sive pro petitione, sive pro mentis elevatione, ut regiegit confidat D. Thomas 2.2. quest. 83. art. 1. in corpore, ad intellectum pertinet.

Ita tamen Orationem infusam in intellectu docemus consistere, ut eam in voluntatem influere necesse sit: nam, ut recte docuit D. Thomas ubi supra, Oratione sapientia charitatis imperatur, quamvis ipsa per se in intellectu subiectetur; quare Oratione, licet causam sive originem habentem voluntate, scilicet DEI amorem, quo impellitur ad orandum sine petendam, effundendo corda nostra coram ipso DEO; proprie tamen Orationis actus ad intellectum specta.

Principius Orationis finis, ut testatur D. Thomas loco supra citato, est uno animæ cum DEO; hoc est, nostra voluntas cum divina conformitas, ita ut utramque voluntatis sui unum velite & nolle: Orationis vero divina Spiritu sancto agente membris nostris infusa finis est, non quae ob uno anima cum DEO, sed intimâ & transformativa, & illa felicitas, qua est immunita anima cum DEO, de qua inferius lib. 4. dilectemus. Nam cum hoc orandi genus sit longe nobilitas divinius alio orandi modo, qui à virtute Religionis procedit; necesse est etiam ut ipse finis sit perfectior, non quidem quoad substantiam, sed tantum quoad modum unionis, ut fusus infra libro 4. De hoc Orationis supernaturalis fine praeclarè tractat S. Bonaventura Proclus 7. Religio 15. in hac verba: *Hec est bonus in hac vita summior perfectio, ut imbarere DEO, ut tota anima cum omnibus potentias suis & viribus in DEO collata, unus fiat Spiritus cum eo, ut nec meminerit, nisi DEVM; nihil sentiat vel intelligat, nisi DEVM; & omnes affectus in amoris gaudio antri, in sola Conditoris fructu ne suaviter quiescant. Imago enim DEI in anima & tribus eius potentias expressa conflit, scilicet in ratione, memoria & voluntate. Quamvis ite non sunt extoto DEO impressa, non est anima Deiformis. Forma enim anima, DEVS est, cui debet imprimi sicut filio signum. Hoc plene nunquam sit, nisi cum ratio perfectè juxta capacitem suam illuminatur ad cognitatem DEI, qui est summa veritas; & voluntas perfectè afficiatur ad amandam summam bonitatem, & memoria plene absorbetur ad intuendam, & tenendam, & fruendam summam felicitatem. Et quia in eam consummata adeptione constat gloria beatitudinis,*

Moni-
tum ob-
servan-
dum.